

АНАЛІЗ РЕСТАВРАЦІЇ КОМПЛЕКСУ ЖИДИЧИНСЬКОГО СВЯТОМИКОЛАЇВСЬКОГО МОНАСТИРЯ

Лесик-Бондарук О.О., кандидат архітектури, доцент кафедри образотворчого мистецтва Волинського національного університету імені Лесі Українки, місто Луцьк.

Анотація. Виступ присвячено питанню реставрації Жидичинського Святомиколаївського монастиря, а саме процесу відновлення власне чоловічого християнського монастиря у древньому приміщенні, пристосування споруд, що збереглися, під потреби монастирської громади та проблемам відбудови та дослідження цих споруд.

Abstract. The speech is devoted to the restoration of Zhydychyn St. Nicholas Monastery, namely the process of restoration of the actual male Christian monastery in the ancient building, adaptation of surviving buildings to the needs of the monastery community and the problems of reconstruction and research of these buildings.

Ключові слова: монастир, бароко, будинок митрополита, базиліка, колони, перекриття, розписи.

Key words: monastery, baroque, metropolitan house, basilica, columns, ceilings, paintings.

Вступ. Питання професійного, комплексного та кваліфікованого підходу до процесу реставрації, консервації, збереження та подальшого використання архітектурних шедеврів України та Волині зокрема є дуже актуальним у наш час. Багато пам'яток архітектури або реставруються громадами самотужки, або ж не реставруються зовсім – що призводить до їх фізичного знищення.

При дослідженні публікацій, що присвячені повністю або частково Жидичинському монастирю, ми звернули увагу на той факт, що більшість джерел переважною мірою присвячені опису та аналізу історії релігійного осередку. Матеріал щодо історії святині черпався автором виступу з архівних матеріалів («Архів князів Сангушків», «Архів Юго-Западной России»), зі статей Атаманенка В., Кулаковського П., Бірюліна О., Білик В., наукових праць Троневи́ча П. Всі інші аспекти досліджувалися власне автором.

Миколаївський монастир у Жидичині має давню та складну історію. Найдавніші згадки про нього сягають часів Галицько-Волинського князівства.

З усїєї славної історії монастиря нас найбільше цікавить період його перебування у XVIII столітті, коли Йосип Левицький, новопризначений архімандрит монастиря, у 1719-1723 роках переніс місцерозташування святині з річкової заплави, полишивши при цьому старі і занепалі споруди, на високий пагорб, що знаходився навпроти. Владика спорудив новий

монастирський комплекс у стилі бароко. Він включав Свято-Миколаївську церкву, дзвіницю, будинок єпископів та архімандритів, семінарію, келії, господарські споруди. Комплекс було оточено мурованою огорожею.

До наших днів збереглися будинок єпископів та архімандритів (ще одна його назва – митрополичий будинок), дзвіниця та храм.

На початок періоду незалежності України припадає і початок відродження як монастирської громади, так і архітектурних споруд комплексу. Руками ченців та прихожан багато років проводяться відновлювальні роботи митрополичого будинку, а тепер реставраційні роботи розпочато і у дзвіниці та Свято-Миколаївській церкві.

Автором виступу зроблено висновки щодо стану дослідження та відновлення монастирських споруд на сучасному етапі, а саме: фасад будинку митрополита Жидичинського чоловічого монастиря був у жахливому стані. Ремонтно-реставраційні роботи проводились і проводяться в даний час виключно силами та коштами ченців та прихожан монастиря. Ремонтно-реставраційні роботи проводяться у відповідності з Проектом та Реставраційними завданнями. Протягом їх виконання внесено деякі корективи щодо матеріалів або вирішення окремих незначних елементів, але це або було зумовлено фінансовою ситуацією, яка напряму залежить в монастирі від жертводавців, або, на думку автора, практично не видозмінює первинний вигляд пам'ятки, а навіть полегшує фасад та надає їй імпазантності. Щодо робіт по реставрації приміщення храму – наразі вони лише розпочаті, ведуться роботи по ремонту покрівлі.

Список використаних джерел

1. Атаманенко В. Маєтки Жидичинського монастиря в другій половині 16 – першій половині 17 ст. *Історія і сучасність Волині. Жидичин – крізь віки*. Луцьк, 2007. Науковий збірник. Випуск 3. 115 с.

2. Білик В. Доісторії Жидичинського василіанського монастиря 1-ої третини 19 ст. *Історія і сучасність Волині. Жидичин – крізь віки*. Луцьк, 2007. Науковий збірник. Випуск 3. 115 с.

3. Бірюліна О. Село Жидичин і Жидичинський Свято-Миколаївський монастир за описово-статистичним джерелом 1798 р. *Історія і сучасність Волині. Жидичин – крізь віки*. Луцьк, 2007. Науковий збірник. Випуск 3. 115 с.

4. Кулаковський П. До історії надання Жидичину привілею на ярмарки і торг. *Історія і сучасність Волині. Жидичин – крізь віки*. Луцьк, 2007. Науковий збірник. Випуск 3. 115 с.

5. Майданець І., Марчук Г. Постаті Жидичинської архімандрії. Луцьк : Надстир'я, 2007. 60 с.

6. Уайт Э., Робертсон Б. Архітектура: форми, конструкції, деталі. Ілюстрований справочник. Москва : АСТ Астрель, 2009. С. 86.